

Тема 5.8

Для чого існують стандарти подання інформації

Вивчаючи тему, ви дізнаєтесь, якими є стандарти подання інформації в медіа. Вивчення базових термінів полегшить ваше розуміння і комунікацію: стандарти подачі інформації, баланс, достовірність, відокремлення фактів від коментарів, точність, оперативність, повнота подачі інформації, факт, судження, думка.

Ключові здобутки
у вивченні теми

3D

Досліджуємо сутність стандартів подання інформації.

Розуміємо взаємозалежність дотримання стандартів інформації і довіри медіа-аудиторії.

Діємо проводячи web-дослідження найбільших медіа в Україні.



Ознайомтесь з
новиною

Конфліктну ситуацію у с. Сучасному вичерпано (Газета N)

На території с. Сучасного відбулася суперечка поміж власниками земельних ділянок та директором новозбудованого неподалік цементного заводу. Як заявив власник заводу Микола Скоробагатько усі мешканці села з великим задоволенням очікують на можливість отримати нові робочі місця на заводі, водночас невелика групка власників місцевих городів, що розташовані неподалік заводу, не поділяють такої радості. За словами власника заводу, для вичерпання конфлікту достатньо буде збудувати паркан, відгородивши тим самим завод від городів. Як ми вже зазначали, новозбудований завод «Скріпимо все» виробляє дешевий цемент доброї якості, який можна придбати за адресою: вул. Польова, від 10:00 до 18:00. Завод також буде жертвувати кошти на будівництво місцевої церкви.

■ На вашу думку, наскільки об'єктивно є ця новина та неупередженою позиція журналіста?

■ Чого ще бракує, щоб ми дізналися про реальний розвиток подій?

■ Якої інформації у цій новині не має бути?

Розділ 5.8 Для чого існують стандарти подання інформації

Модуль 1

Стандарти подання інформації

Одним зі способів оцінити повідомлення є його перевірка на відповідність стандартам.

Баланс	Надайте слово всім сторонам конфлікту (вони за/проти чого, чому вони за/проти), подавайте їхні думки без будь-яких переваг. Якщо одна зі сторін відмовилася коментувати, згадайте про це в матеріалах.
Достовірність	Кожен факт повинен мати ідентифіковане та надійне джерело інформації. Ненадійними джерелами інформації є неперифіковані акаунти у соціальних мережах або ж джерела, які себе скомпрометували. Джерело може бути анонімне, лише якщо йдеться про суспільно важливу інформацію, а оприлюднення джерела може поставити його під загрозу.
Відокремлення фактів від коментарів	Всі коментарі і думки самого журналіста, експертів, учасників події мають бути чітко відокремлені від фактів. Журналіст/журналістка не повинен/не повинна робити власні емоції частиною матеріалу. Обов'язково потрібно називати конкретного автора кожної висловленої думки.
Точність	Всі факти мають бути перевірені та підтверджені. Факти варто перевіряти щонайменше у двох джерелах, особливо, якщо журналіст/журналістка не бачив/не бачила їх на власні очі. Цитати варто передавати повністю, дослівно і точно. З особливою ретельністю слід ставитися до перевірки інформації про загибель, поранення, полон конкретних людей.
Повнота	У новинах має бути відповідь на питання: що сталося, де сталося, коли сталося, як сталося; до аналітики додається чому сталося і до чого це призведе, а також коментарі експертів. До новин на сайтах також має бути дописаний бекграунд, у якому має бути зазначена передумова події, контекст події та пояснені складні терміни.
Оперативність	Висвітлювати події слід максимально оперативно та якомога швидше, проте не на збиток іншим стандартам.

(Джерело: <http://imi.org.ua/monitorings/profesiyni-standarti-informatsiynoji-jurnalistiki/>)

Web-активність

Новинна грамотність

Ознайомтеся із онлайн-курсом «Новинна грамотність», який розробили фахівці ГО «Детектор медіа».

Перегляньте сюжети теленовин, чи звертали ви увагу на подібні факти.

Що на вашу думку варто робити для того щоб не стати жертвою маніпуляцій з боку медіа?

Модуль 2

Джерела інформації. Факт vs думка

Професійна журналістика відрізняє факти від суджень. Факти самоцінні і їх слід повідомляти в будь-якому випадку. Межа між якісними і неякісними медіа проходить саме через «територію факту».

Розділ 5.8 Для чого існують стандарти подання інформації

Як перевірити достовірність інформації

■ **Думка** — це продукт мислення, ставлення до чогось, оцінка. Наявність її поряд із фактом нерідко впливає на його сприйняття нами. Думка «забарвлює» факт, програмує нас на його сприйняття у такий спосіб, який потрібний авторові медіатексту.

Поради від медіаексперта і журналістки Людмили Гуменюк

Насамперед, важливо з'ясувати, з чим ви маєте справу — з фактом чи судженням.

Факт (від лат. *factum* — зроблене) означає дійсність, подію, те, що реально відбулося. Саме на фактах ґрунтується віра в правдивість історії, вільну від суб'єктивних оцінок новину — у сенсі вислову «факти — священні, коментарі — вільні». Фактами можуть бути числа, дати, імена, події. Все, чого можна торкнутися, виміряти, перерахувати, підтвердити. Факти можуть мати різні джерела, зокрема пересічні люди, наприклад, свідки події тощо. Головне, що відрізняє факт від оцінки — об'єктивність. Оцінка завжди відображає чийсь суб'єктивну позицію, емоційне ставлення, заклик до якихось дій. Факт не дає оцінок, а також ні до чого не закликає.



- Якщо інформацію можна довести — це **факт**;
- Якщо інформація містить особисту оцінку — це **думка**;
- Якщо інформація стверджується чи заперечується — це **судження**;
- Якщо факт перебільшується, узагальнюється чи розглядається односторонньо — це **упередження**.
- Якщо присутнє емоційне забарвлення — це **думка, судження, упередження**.

Джерело: <http://media-iq.tilda.ws>

Обговорюємо

Ознайомтеся із реченнями та визначте у кожному: де факт, де думка, де судження і де упередження?

Сьогодні я прийшов до школи на другий урок.

Я не підтримую учнів, які не здатні вчасно прийти на перший урок.

От ти завжди пропускаєш найцікавіші заняття.

Мені більше подобається приходити на другий урок.

Застосуйте набуті знання і досвід

Оберіть для аналізу будь-яку статтю відомого журналіста, журналістки в ЗМІ.

Підкресліть у статті прямою лінією факти, а хвилястою — судження.

Поміркуйте, чи довіряєте ви цьому медіа? Аргументуйте свою точку зору.